

Gefördert durch

Erasmus+
Schulbildung

CULPEER digital

Η μάθηση μέσω ομότιμων γίνεται διαδικτυακή μάθηση βασισμένη στην Τέχνη
και στην Δημιουργικότητα για Ενήλικες και Νέους
Erasmus+ KA220-ADU

Οδηγός για εκπαιδευτές και εκπαιδευτικούς
για το CULPEER digital

Gefördert durch

Erasmus+
Schulbildung

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή στο έργο και τις κατευθυντήριες γραμμές του
2. Η διδακτική ιδέα και η ιστορία της
3. Επισκόπηση της ψηφιακής έννοιας και των διαδικτυακών μορφών για το CPLC
4. Επισκόπηση προγραμμάτων Culpeer Digital στις χώρες-εταίρους
5. Ο νέος ρόλος των εκπαιδευτικών
6. Οδηγίες για τη χρήση της online πλατφόρμας και του e-learning course
7. Συμπεράσματα

1. Εισαγωγή στο έργο και τις κατευθυντήριες γραμμές του

Ο οδηγός αυτός παρουσιάζει το CULPEER DIGITAL και σας προετοιμάζει για το διαδικτυακό μάθημα που σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του έργου.

Με το CULPEER digital επιθυμούμε να απευθυνθούμε στις ακόλουθες τρεις ομάδες-στόχους:

Η 1η και βασική ομάδα-στόχος είναι οι εκπαιδευτικοί, οι εκπαιδευτές και το προσωπικό των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, οι οποίοι εργάζονται στην εκπαίδευση ενηλίκων και νέων, ιδίως όσοι εργάζονται με λιγότερο προνομιούχους εκπαιδευόμενους. Η 2η ομάδα-στόχος αποτελείται από φορείς επιρροής και πολλαπλασιαστές, οι οποίοι προωθούν την ψηφιακή προσέγγιση CULPEER και τα ψηφιακά εργαλεία της. Και τέλος, η 3η ομάδα-στόχος είναι οι ενήλικοι και νεαροί εκπαιδευόμενοι, οι οποίοι προσεγγίζονται έμμεσα μέσω των εκπαιδευμένων εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και του προσωπικού των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, καθώς και μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Το ακρώνυμο CULPEER είναι η συντομογραφία του CULtural PEER-learning. Η μάθηση μεταξύ συνομηλικών είναι μια διαδικασία, κατά την οποία κάθε τύπος εκπαιδευόμενου μέσα σε ένα δίκτυο ομοτίμων, μαθαίνει με και από τον καθένα. Αυτή η προσέγγιση μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις ηλικιακές ομάδες και να βρει έδαφος σε ένα μεγάλο εύρος εκπαιδευτικών περιβαλλόντων.

Η προσέγγιση cultural peer-learning (CPLA) συνδυάζει την Πολιτισμική Εκπαίδευση (Cultural Learning) με την εκπαίδευση ομοτίμων (peer learning) και έχει τις ρίζες της στο πρόγραμμα KinderKulturKarawane (Πολιτισμικό Παιδικό Καραβάνι) από το Αμβούργο της Γερμανίας. Για περισσότερα από 20 χρόνια, η ιδέα της πολιτισμικής ανταλλαγής μεταξύ ομοτίμων από περιοχές του Παγκόσμιου Βορρά και του Παγκόσμιου Νότου έχει εφαρμοστεί με επιτυχία σε διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες-μέλη. Εξαιτίας της Πανδημίας, αναπτύχθηκαν οι πρώτες ιδέες μεταφοράς αυτών των μεθόδων σε ψηφιακή μορφή. Το CULPEER digital παρουσιάζει ένα μεγάλο εύρος νέων ψηφιακών εργαλείων τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν στην πολιτισμική εκπαίδευση ομοτίμων ενηλίκων και νεολαίας.

Το έργο λαμβάνει υπόψη την ανάγκη για εναλλακτικές εκπαιδευτικές πηγές και μεθόδους, καθώς και το ζήτημα της βιωσιμότητας. Η πολιτισμική ανταλλαγή σε ένα παγκοσμιοποιημένο κόσμο μπορεί να φαίνεται εύκολη, παρόλα αυτά ο αντίκτυπος που έχουν τα ταξίδια δεν πρέπει υποτιμηθεί. Επιπροσθέτως, η σύμπραξη στοχεύει στην διάδοση καλών πρακτικών με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης διευκολύνοντας όσους δεν έχουν την δυνατότητα μετακινήσεων/ταξιδιών.

Μέσα στον οδηγό, θα έρθετε σε επαφή με τη διδακτική προσέγγιση του peer-learning, την ιστορία πίσω από το CPLA, την ψηφιοποίηση των μεθόδων και τον νέο ρόλο που καλείται να λάβει ο δάσκαλος/εκπαιδευτής. Επιπλέον, αυτό το έγγραφο παρέχει μια συνολική θεώρηση δραστηριοτήτων μέσω εκπαίδευσης ομοτίμων και project στις χώρες μέλη τα οποία αναδεικνύουν τα πλεονεκτήματα του e-learning course που σχεδιάστηκε ως μέρος του προγράμματος.

2. Η διδακτική ιδέα και η ιστορία της

Η μάθηση μεταξύ ομοτίμων λαμβάνει χώρα όταν “οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν ο ένας από τον άλλον και μαζί με τον άλλον τόσο με επίσημους όσο και με ανεπίσημους τρόπους”. Η έμφαση δίνεται στη μαθησιακή διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της συναισθηματικής υποστήριξης που προσφέρουν οι εκπαιδευόμενοι ο ένας στον άλλο, όσο και στα ίδια τα μαθησιακά καθήκοντα. Στην ομότιμη διδασκαλία, οι ρόλοι του εκπαιδευτή και του εκπαιδευόμενου είναι σταθεροί, ενώ στην ομότιμη μάθηση είναι είτε απροσδιόριστοι είτε μπορούν να μεταβληθούν κατά τη διάρκεια της μαθησιακής εμπειρίας. Το προσωπικό μπορεί να εμπλέκεται ενεργά ως συντονιστές ομάδων ή μπορεί απλώς να δρομολογεί δραστηριότητες που καθοδηγούνται από τους μαθητές, όπως εργαστήρια ή μαθησιακές συνεργασίες.

Η απόκτηση γνώσεων μέσω της μάθησης από ομότιμους υλοποιείται μέσω της προώθησης της συνεργασίας και της ομαδικής εργασίας, καθώς οι μαθητές είναι αυτοί που πρέπει να απαντήσουν σε ένα συγκεκριμένο πρόβλημα χωρίς την παρέμβαση ενός εκπαιδευτικού ή ενός εκπαιδευτή. Βέβαια, αν υπάρχει εκπαιδευτής, μπορεί να παρακολουθήσει τη διαδικασία και να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους την ίδια στιγμή, αν οι τελευταίοι το χρειάζονται. Σε αυτή τη διαδικασία, κάθε εκπαιδευόμενος παίζει τόσο το ρόλο του αποδέκτη όσο και του παρόχου γνώσεων. Όλοι οι εκπαιδευόμενοι συνεργάζονται με σκοπό την εξεύρεση λύσης σε ένα δεδομένο πρόβλημα ή την επίτευξη ενός συγκεκριμένου αποτελέσματος. Αυτό προϋποθέτει ότι οι δεξιότητες που τα μεμονωμένα μέλη της ομάδας έχουν αποκτήσει πριν ή κατά τη διάρκεια της ομαδικής εργασίας πρέπει να μοιραστούν μεταξύ όλων των συμμετεχόντων προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί, γι' αυτό και αναφέρεται επίσης ως “οριζόντια” μάθηση.

Στην πραγματικότητα, η αλληλοδιδακτική μάθηση προέρχεται από το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ. Προτάθηκε από τον φυσικό και καθηγητή Eric Mazur. Παρατήρησε ότι οι φοιτητές του ήταν σε θέση να λύσουν με επιτυχία ένα πρόβλημα, αλλά δεν ήταν σε θέση να κατανοήσουν μια έννοια. Ο καθηγητής Mazur άρχισε να αναπτύσσει την ιδέα το 1991 και αρχικά χρησιμοποίησε την προσέγγιση μόνο για να εξηγήσει μάλλον σύντομες έννοιες. Η μάθηση μέσω ομοτίμων εξελίχθηκε σταδιακά και αποτελεί σήμερα μια από τις πιο αποτελεσματικές μεθόδους μάθησης που χρησιμοποιούνται τόσο στην τυπική όσο και στη μη τυπική εκπαίδευση.

Ένα από τα βασικά σημεία της ομότιμης μάθησης είναι η ικανότητά της να δημιουργεί αποτελεσματικές εννοιολογικές ερωτήσεις που παρέχουν τέλεια καθοδήγηση για τον μαθητή. Σύμφωνα με τον καθηγητή Mazur, για να επιτευχθεί αυτό, οι ερωτήσεις θα πρέπει να οργανώνονται γύρω από μία έννοια κάθε φορά.

Για την περαιτέρω εμβάθυνση της κατανόησης αυτής της μεθόδου, πρέπει να ληφθούν υπόψη διάφορες πτυχές.

2.1. Πτυχές της μάθησης μέσω ομοτίμων

Οι ομότιμοι και η αρχή της ομοιότητας

Όπως προαναφέρθηκε, η βασική αρχή της μάθησης μέσω ομότιμων είναι ότι η γνώση μεταδίδεται μεταξύ "ομότιμων", δηλαδή μεταξύ ατόμων που μοιάζουν ως προς την ηλικία, την κατάσταση και τα προβλήματα: αυτό τους καθιστά, στα μάτια του κάθε εκπαιδευόμενου, αξιόπιστους και αξιολογους συνομιλητές, άξιους σεβασμού. Το πρώτο βήμα σε ένα σχέδιο μάθησης μέσω ομότιμων είναι επομένως ακριβώς ο εντοπισμός αυτών των ατόμων, δηλαδή αυτών των ομότιμων που δεν αναλαμβάνουν το ρόλο του δασκάλου απέναντι στους συνομηλικούς τους, αλλά αυτόν του καθοδηγητή, ανθρώπων δηλαδή με τους οποίους πρέπει να συμμετέχουν σε μια ενεργή ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών.

Η ομάδα εργασίας

Το δυνατό σημείο των εκπαιδευτών είναι ότι χρησιμοποιούν την επικοινωνία μεταξύ ομοτίμων σαν βάση για την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων. Μέσα στην ομάδα, οι ομότιμοι είναι φορείς αλλαγής και, παρόλο που είναι οι πρωταγωνιστές της δράσης μετάδοσης της γνώσης, δεν δημιουργούν ιεραρχική σχέση με τους άλλους μαθητές, δεν τους κρίνουν, δεν τους επιπλήττουν αλλά παραμένουν στο ίδιο επίπεδο με αυτούς.

Μαθαίνοντας στην πράξη

Ένα άλλο χαρακτηριστικό της ομότιμης μάθησης είναι αυτό της μάθησης μέσω της πράξης: διάφορες επιστημονικές μελέτες έχουν αποδείξει ότι η καλύτερη τεχνική για την απόκτηση εμπειριστατωμένης κατανόησης σύνθετων θεμάτων και εννοιών είναι μέσω της "πράξης", μέσω της δράσης και των ενεργειών. Συνεπώς, οι ομότιμοι καλούνται να βοηθήσουν και να υποστηρίξουν τους συνομηλικούς τους κατά τη διάρκεια εργαστηρίων ή ομαδικών δραστηριοτήτων που οργανώνονται από τους εκπαιδευτικούς οι οποίοι λειτουργούν ως συντονιστές.

Αυτό το σύστημα μεταφοράς γνώσεων έχει πολλά πλεονεκτήματα για τους εκπαιδευόμενους. Βελτιώνει την αυτοεκτίμηση τους, τους ενεργοποιεί και βελτιώνει τις διαπροσωπικές και επικοινωνιακές τους δεξιότητες. Οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν ευκολότερα έννοιες, σε ένα περιβάλλον εργασίας στο οποίο αισθάνονται άνετα, χωρίς βαθμούς ή κρίσεις, και επίσης αναπτύσσουν διάφορες δεξιότητες. Η εκπαίδευση μέσω ομότιμων, εξάλλου, ακριβώς επειδή προάγει τον αμοιβαίο σεβασμό, την εμπιστοσύνη και τη συνεργασία μεταξύ τους, πρέπει να θεωρείται και σύστημα πρόληψης αρνητικών φαινομένων, όπως ο εκφοβισμός.

Αξιολόγηση

Αυτό που είναι σημαντικό, όταν πρόκειται για την αξιολόγηση της διαδικασίας μάθησης μέσω ομότιμων, είναι η μέριμνα για την κατάκτηση σημαντικών εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων. Συνίσταται σε μια διαδικασία για την υποβοήθηση των μαθητών στην επίτευξη συγκεκριμένων μαθησιακών αποτελεσμάτων, τα οποία θα μπορούσαν να επιδιωχθούν και με άλλους τρόπους, αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αντιμετώπιση στόχων του μαθήματος που δεν αναπτύσσονται εύκολα με άλλο τρόπο. Σε αυτούς περιλαμβάνονται τόσο στόχοι συγκεκριμένων μαθημάτων, όπως αυτοί που σχετίζονται με ομαδική εργασία σε επαγγελματικό επίπεδο, όσο και

ευρύτεροι στόχοι για τη δια βίου μάθηση. Εάν αυτά τα αποτελέσματα είναι σημαντικά, η αξιολόγηση θα πρέπει να το αντανακλά αυτό.

Επιπλέον, είναι θεμελιώδες να αξιολογείται η μάθηση μέσω ομότιμων. Εάν κάτι δεν αξιολογείται, μπορεί να θεωρηθεί από τους εκπαιδευόμενους και τους εκπαιδευτικούς ως λιγότερο σημαντικό σε σχέση με ένα άλλο είδους μάθημα που αξιολογείται. Συνεπώς, η προσοχή των εκπαιδευομένων επικεντρώνεται σε εκείνους τους στόχους του μαθήματος που φαίνεται να αξιολογούνται σε σχέση με άλλους που δεν αξιολογούνται. Η αξιολόγηση μπορεί να έχει ποιοτικό χαρακτήρα και να οδηγήσει σε χρήσιμα ευρήματα για την περαιτέρω εφαρμογή της μάθησης μέσω ομοτίμων και στην τυπική εκπαίδευση.

Τέλος, κάθε προσπάθεια πρέπει να αναγνωρίζεται. Η αξιολόγηση μπορεί να λειτουργήσει ως μια μορφή επιβράβευσης που παρέχει επιβράβευση για την επιπρόσθετη προσπάθεια. Έτσι, εισάγεται συχνά στα μαθήματα για να ενθαρρύνει την επιδίωξη ενός ευρύτερου φάσματος μαθησιακών αποτελεσμάτων, όπως αυτά που συζητήθηκαν παραπάνω. Εάν οι εκπαιδευόμενοι καταβάλουν μεγαλύτερη προσπάθεια σε ένα μάθημα μέσω της συμμετοχής τους σε δραστηριότητες μάθησης μέσω ομοτίμων, τότε θα πρέπει να αναγνωριστεί αυτή η προσπάθεια στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Μερικά από τα οφέλη της μάθησης μέσω ομοτίμων, σε σύγκριση με την παραδοσιακή μάθηση με εκπαιδευτή/καθηγητή είναι τα εξής:

- Είναι πιο διαδραστική, γεγονός που συμβάλλει στη διαδικασία συγκράτησης των πληροφοριών.
- Πρωθεί την καινοτομία και τη δημιουργικότητα, καθώς η διαδικασία δεν είναι αυστηρή και περισσότερο ευέλικτη.
- Μοιράζονται, συζητούνται και λαμβάνονται υπόψη πολλαπλές απόψεις.
- Το γεγονός ότι ο εκπαιδευόμενος θέλει να συνδράμει την ομάδα των συνομηλίκων και να βοηθήσει για την επίτευξη του κοινού έργου/εργασίας, θα εγγυηθεί μια βαθιά και προσεκτική σκέψη από μέρους του/της, ώστε η ανατροφοδότηση που παρέχει να είναι όσο το δυνατόν πιο επεξεργασμένη.
- Η ανατροφοδότηση από τους υπόλοιπους συμμαθητές είναι ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα της μεθόδου, καθώς αυτή η ανατροφοδότηση είναι αρκετά εξατομικευμένη, λιγότερο τρομακτική και ταυτόχρονα προσαρμοσμένη στο εργασιακό περιβάλλον της ομάδας.

2.2. Βιβλιογραφία

Boracci, C. (2017), „Peer learning or peer education: what it is and how it works“, Lifegate, available at: <https://www.lifegate.it/peer-learning>

David Boud, Ruth Cohen & Jane Sampson (1999): Peer Learning and Assessment, *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 24:4, 413-426

Souci, N. (2021) "The importance of peer learning", Challenge Me, as seen at: <https://challengeme.online/peer-learning-2/>

TeachThought Staff (2019), The Definition Of Peer Teaching: A Sampling Of Existing Research, available at: <https://www.teachthought.com/pedagogy/peer-teaching-definition/>

3. Επισκόπηση της ψηφιακής έννοιας και των διαδικτυακών μορφών για το CPLC

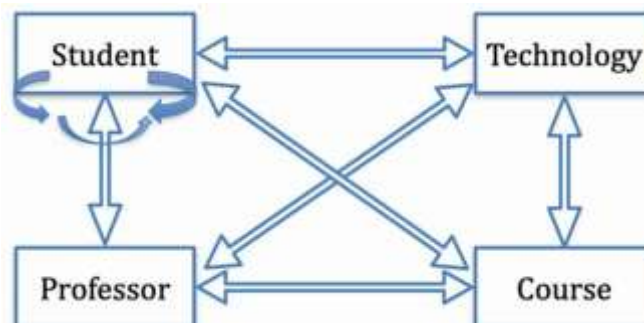
3.1. Ψηφιακή μάθηση μέσω ομότιμων

Η ψηφιακή τεχνολογία είναι παρούσα σχεδόν σε όλες τις πτυχές της ζωής μας και τις επηρεάζει. Επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο εργαζόμαστε, ζούμε, διασκεδάζουμε, αλληλεπιδρούμε με άλλους, επεξεργαζόμαστε, αναλύουμε και μοιραζόμαστε πληροφορίες. Στην καθημερινότητά μας είναι το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η ηλεκτρονική εργασία (τηλεργασία), το ηλεκτρονικό εμπόριο, η ηλεκτρονική διακυβέρνηση και περισσότερο από πριν (την έναρξη της πανδημίας) η ηλεκτρονική εκπαίδευση. Η ηλεκτρονική εκπαίδευση, ή διαδικτυακή εκπαίδευση, αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουμε τη διδασκαλία και τη μάθηση. Οι αλλαγές στα μοντέλα παροχής εκπαίδευσης είναι βαθιές και έχουν προκαλέσει τεράστιο ενδιαφέρον μεταξύ ερευνητών, εκπαιδευτικών, διοικητικών στελεχών, φορέων χάραξης πολιτικής, συμβούλων εκπαίδευσης και επιχειρήσεων.

Η υγειονομική κρίση άλλαξε δραματικά την εκπαίδευση και απαίτησε από το διδακτικό προσωπικό και τους εκπαιδευόμενους να μεταβούν απότομα στη διαδικτυακή μάθηση. Πριν από την πανδημία, υπήρχαν μόνο λίγα πανεπιστήμια που υιοθετούσαν πλήρως και χρησιμοποιούσαν τη διαδικτυακή εκπαίδευση.

Σε μικροεπίπεδο, υπάρχουν τέσσερις παράγοντες που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους:

- Τεχνολογία
- Μαθητές
- Μαθήματα
- Εκπαιδευτικοί/Εκπαιδευτές

Όπως φαίνεται στην παραπάνω εικόνα, αυτοί οι τέσσερις παράγοντες λειτουργούν προς την επίτευξη των επιθυμητών μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Για τους μαθητές, οι επιμέρους παράγοντες που πρέπει να συνεκτιμηθούν περιλαμβάνουν τα κίνητρα, την κουλτούρα, το μαθησιακό στυλ και το επίπεδο δεξιοτήτων πληροφορικής. Για τους καθηγητές, οι επιμέρους παράγοντες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τον ρόλο ή τον τρόπο διδασκαλίας (γνωστικός, συναισθηματικός, διοικητικός) και το επίπεδο δεξιοτήτων της τεχνολογίας πληροφοριών (ΤΠ). Οι παράγοντες των μαθημάτων περιλαμβάνουν συνήθως το γνωστικό αντικείμενο, την επαγγελματική εκπαίδευση έναντι των ελευθέρων τεχνών, τη φυσική επιστήμη έναντι της κοινωνικής επιστήμης και τα μαθησιακά αποτελέσματα χρησιμοποιώντας ίσως τη γνωστή ταξινόμια του Bloom. Τα τεχνολογικά χαρακτηριστικά που μπορούν να εξεταστούν είναι η χρησιμοποιούμενη πλατφόρμα και η χρησιμότητα της, καθώς και ευκολία χρήσης.

Στη διαδικτυακή εκπαίδευση, η αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευομένων διευκολύνεται γενικά με έναν Ασύγχρονο Πίνακα Συζητήσεων, ο οποίος τελεί υπό την εποπτεία του εκπαιδευτή. Αναφέρεται ως μάθηση μέσω ομότιμων (P2P), η οποία συζητήθηκε εκτενώς προηγουμένως. Στον φυσικό χώρο, οι μαθητές συγκεντρώνονται μαζί και εργάζονται σε ένα έργο ή μια εργασία στον ίδιο χώρο μέσω συζητήσεων και κοινών προσπαθειών.

Η διαδικτυακή τεχνολογία αποτελεί πλέον σημαντική κινητήρια δύναμη για την καινοτομία στη μάθηση μέσω ομότιμων. Φυσικά οι προκλήσεις είναι αρκετές: η ποιοτική αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικού και εκπαιδευομένων, η ουσιαστική εμπλοκή όλων των εκπαιδευομένων στην μαθησιακή διαδικασία κ.α), η δημιουργία ενός θετικού κλίματος που θα ενθαρρύνει την συμμετοχή κ.α. .

Το πρώτο ερώτημα που τίθεται, λοιπόν, όταν πρόκειται για την ψηφιακή μάθηση μέσω ομότιμων είναι πώς μπορεί η τεχνολογία να έχει θετική συνεισφορά στις δραστηριότητες Συνεργατικής Μάθησης;

Ένα πρώτο βήμα μπορεί να είναι η αντικατάσταση της γραφής και του σχεδίου σε χαρτί με ψηφιακά μέσα. Οι συσκευές αυτές μπορεί να είναι τα tablets στα χέρια των μαθητών ή οι κοινόχρηστοι υπολογιστές- αν και η οργάνωση της εργασίας είναι διαφορετική σε κάθε περίπτωση, ο κοινός παρονομαστής είναι η απόκτηση ενός ψηφιακού προϊόντος.

Συνήθως, η ομάδα ή το ζευγάρι ολοκληρώνει μια δραστηριότητα Συνεργατικής Μάθησης με την παραγωγή ενός γνωστικού έργου που μοιράζεται με την τάξη- έτσι, το γεγονός ότι η τελική δημιουργία έχει αποθηκευτεί σε ψηφιακή μορφή επιτρέπει την αποτελεσματικότερη χρήση του, τη μεγαλύτερη διάρκεια, τη σπονδυλωτή χρήση (έτσι μπορεί να χρησιμοποιηθεί με πολυθεματικό τρόπο) και την κοινή χρήση από απόσταση (αν η εργασία πρέπει να συνεχιστεί στο σπίτι ή σε διαφορετική ώρα).

Εικονικές αίθουσες διδασκαλίας, όπως το Google Classroom ή το Edmodo, ή αποθετήρια όπως το Google Drive ή ειδικά τμήματα του ηλεκτρονικού συστήματος (eclass) προσφέρουν κατάλληλους χώρους για τη φιλοξενία ομαδικών δραστηριοτήτων και την εποπτεία των εκπαιδευτικών. Η υπηρεσία Google Apps είναι ιδιαίτερα κατάλληλη για την ομαδική σύνθεση εγγράφων,

υπολογιστικών φύλλων και διαφανειών- το GSuite, όπως ονομάζεται πλέον, ήταν το πρώτο διαδικτυακό περιβάλλον επικοινωνίας που διείσδυσε αποτελεσματικά στα σχολεία και προσανατολίστηκε στη συνεργατική παραγωγή ψηφιακών προϊόντων. Το αρχείο πάνω στο οποίο λειτουργεί η ομάδα είναι μοναδικό για όλη την ομάδα, είναι κοινόχρηστο, φιλοξενεί τις συνεισφορές κάθε μαθητή και προσφέρεται για αξιολόγηση από ομοτίμους σε πραγματικό χρόνο.

Γενικά, η διαδραστικότητα είναι ένα κρίσιμο στοιχείο που επιδιώκουν τόσο οι ψηφιακές τεχνολογίες όσο και οι διδακτικές πρακτικές. Η δημοτικότητα της σύγχρονης τηλεδιάσκεψης βασίζεται εν μέρει στην διάδραση μεταξύ των συμμετεχόντων. Η πρακτικής της αξιοποίησης break out-rooms επιτρέπει στους διδάσκοντες να οργανώνουν ομαδικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της τηλεδιάσκεψης εύκολα, αλλά συνιστάται στους διδάσκοντες να δημιουργουν οριοθετημένες και στοχευμένες ομαδικές δραστηριότητες και να προσφέρουν ανατροφοδότηση στους συμμετέχοντες.

3.1.1 Παραδείγματα ψηφιακής μάθησης μέσω ομότιμων

Ένας στο σπίτι και τρεις στο δρόμο (One at home and three on the road)

Η δομή του "Ένας στο σπίτι και τρεις στο δρόμο" του Kagan είναι ένα συνηθισμένο παράδειγμα: ο δάσκαλος, εν όψει της ανάθεσης μιας εργασίας στην τάξη, προτείνει μια ανασκόπηση, αναθέτοντας σε κάθε ομάδα μια άσκηση- η ομάδα την εκτελεί από κοινού, και στη συνέχεια, στη δεύτερη φάση, οι ομάδες αποδομούνται και ανασυντίθενται έτσι ώστε κάθε μαθητής να έχει νέους συμμαθητές. Κάθε μαθητής, έχοντας προηγουμένως αποκτήσει έναν καλό βαθμό αυτονομίας στην εκτέλεση και επεξήγηση της άσκησης στην ομάδα του, θα είναι τώρα σε θέση να μοιραστεί τις γνώσεις του με τους συμμαθητές του. Εάν η άσκηση έχει πραγματοποιηθεί σε ψηφιακή μορφή, ένα ψηφιακό έγγραφο μοιράζεται με κάθε νέο συμμαθητή- αποφεύγοντας την επανάληψη των αποσπασμάτων. Κάθε μαθητής ενθαρρύνεται, με αυτόν τον τρόπο, να υπογραμμίσει, να τονίσει, να προσθέσει ένα σχόλιο, να σημειώσει ερωτήσεις και αμφιβολίες. Στο τέλος της ώρας, οι ασκήσεις, οι σημειώσεις και τα σχόλια μπορούν να μεταφορτωθούν σε ένα κοινόχρηστο περιβάλλον για επαναχρησιμοποίηση στο σπίτι ακόμη και από έναν απόντα συμμαθητή.

Ταυτόχρονη περιστροφή τραπέζιού (Simultaneous Table-Turn)

Μια δομή όπως η "ταυτόχρονη περιστροφή του τραπέζιού" περιλαμβάνει τη γραφή ατομικών απαντήσεων σε ερωτήματα του εκπαιδευτικού σε ένα φύλλο χαρτί, το οποίο μόνο αργότερα βλέπουν όλα τα μέλη για να διαπραγματευτούν μια σωστή, κοινή απάντηση της ομάδας. Εάν οι ατομικές απαντήσεις γράφονται σε ένα αρχείο, δεν είναι δυνατόν να "κρυφτούν", όπως μπορεί εύκολα να γίνει με την αναδίπλωση ενός φύλλου χαρτιού. Αν όμως οι απαντήσεις μοιράζονται μέσω ενός διαδικτυακού φόρουμ, μπορεί κανείς να ενεργοποιήσει αυτό που στην πλατφόρμα Moodle ονομάζεται "φόρουμ ερωτήσεων και απαντήσεων", το οποίο ορίζει ότι μόνο μετά την ολοκλήρωση της απάντησης γίνονται ορατές όλες οι απαντήσεις των μαθητών. Έτσι, μόνο μετά την απάντηση, ο καθένας μπορεί να δει όλες τις συνεισφορές των άλλων και έτσι να συγκρίνει την άποψή του με εκείνη των ομότιμών του για να συνεχίσει τη δραστηριότητα της διαπραγμάτευσης. Η συμφωνημένη απάντηση μπορεί, στο τέλος, να καταχωρηθεί ως ομαδική περίληψη στο ίδιο

φόρουμ- έτσι, αντί για προφορικό προϊόν, θα παραμείνει ψηφιακά καταγεγραμμένο και θα μπορεί να ανακτηθεί.

Ομαδική έρευνα (Group investigation)

Το μοντέλο "Ομαδική διερεύνηση" των Sharan & Sharan προσφέρεται για χρήση με τις δεξιότητες Πληροφοριακού Γραμματισμού. Οι φάσεις της έρευνας και της μετα-έρευνας στην Ομαδική Έρευνα, αν πραγματοποιηθούν με τη βοήθεια του διαδικτύου, αναπτύσσουν τις δεξιότητες που ο Πληροφοριακός Γραμματισμός θεωρεί θεμελιώδεις για να μπορέσει κανείς να αντιμετωπίσει την πρόκληση της διαδικτυακής έρευνας, την επιλογή πληροφοριών, την ανάγνωση και τη μείωση των δεδομένων, την αξιολόγηση των πηγών, την ενημέρωση και την εξουσιοδότηση των ιστοσελίδων. Μια εξαιρετική πρόταση από την πλευρά του εκπαιδευτικού για να οδηγήσει την τάξη στην ανάπτυξη μιας κριτικής στάσης απέναντι στο περιεχόμενο του Διαδικτύου μπορεί να είναι να δείξει μέσα από παραδείγματα πώς το Διαδίκτυο, όσον αφορά ορισμένα θέματα, προσφέρει αποδείξεις για τα πάντα και το αντίθετο των πάντων. Αυτό το μοντέλο μπορεί να αποτελέσει μια εισαγωγή προς μια ακόμη πιο ενδιαφέρουσα δραστηριότητα που παραπέμπει στο μοντέλο "Controversy" των Johnson & Johnson, στο οποίο η συνάφεια και η επιστημονική υποστήριξη των πληροφοριών καθίστανται καθοριστικές για την υπεράσπιση της θέσης και του αντιθέτου. []

3.2. Ψηφιακοί μέθοδοι Culpeer

Το ψηφιακό πρόγραμμα Culpeer έχει προσδιορίσει δέκα ψηφιακές μεθόδους ως πρακτικά παραδείγματα δραστηριοτήτων που μπορούν να διεξαχθούν στο διαδίκτυο. Οι δραστηριότητες αυτές προσδιορίστηκαν σύμφωνα με έναν συγκεκριμένο στόχο του έργου, δηλαδή την ανάπτυξη και μεταφορά διαδικτυακών μορφών και ψηφιακών εννοιών για πολιτιστικές προσεγγίσεις μάθησης μέσω ομότιμων στην Παγκόσμια Εκπαίδευση και στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση με σκοπό την ευαισθητοποίηση σε παγκόσμια ζητήματα, την κοινωνική ενσωμάτωση και την πολιτιστική συμμετοχή. Η ανάπτυξη και εφαρμογή ψηφιακών πολιτιστικών διαδικτυακών δραστηριοτήτων και μεθόδων εστιάζει σε εναλλακτικές έννοιες για τη χρήση της τέχνης και των δημιουργικών εργαλείων στην Παγκόσμια Εκπαίδευση.

Οι ψηφιακές μέθοδοι παρουσιάζονται σύμφωνα με ένα κοινό πρότυπο για να βοηθήσουν τους τελικούς χρήστες να κατανοήσουν καλύτερα τον τρόπο λειτουργίας τους και τον τρόπο εφαρμογής τους. Κάθε ψηφιακή μέθοδος έχει μια ειδική ενότητα στον ιστότοπο του έργου, στην 6η διδακτική ενότητα, όπου μπορούν να βρεθούν εύκολα όλες οι πληροφορίες σχετικά με αυτήν:

[link](#)

3.3. Βιβλιογραφία

Giudice, G. (2019), "Cooperating using technologies is possible!", Scintille, available at: <https://scintille.it/cooperare-usando-le-tecnologie-si-puo/>

Kumi-Yeboah, A., Sallar, A.W., Kiramba, L.K., & Kim., Y. (2020). Exploring the use of digital technologies from the perspective of diverse learners in online learning environments. *Online Learning*, 24(4), 42-63. <https://doi.org/10.24059/olj.v24i4.2323>

Shekhar Chandra & Shailendra Palvia (2021) Online education next wave: peer to peer learning, *Journal of Information Technology Case and Application Research*, 23:3, 157-172, DOI: [10.1080/15228053.2021.1980848](https://doi.org/10.1080/15228053.2021.1980848)

Späni, M. & Petrus, K., (2016), *Medial Skills Ed: Peer education or tutoring examples of projects and quality criteria*, Piattaforma nazionale per la promozione delle competenze mediali Ufficio federale delle assicurazioni sociali (UFAS), available at: https://www.giovanimedia.ch/fileadmin/PDFs/Broschueren/IT/Competenze_mediali_ed_Educazion_e_tra_pari_IT_Web.pdf

4. Επισκόπηση προγραμμάτων Culpeer Digital στις χώρες-εταίρους

Η παρούσα ενότητα παρέχει μια σύντομη επισκόπηση των έργων CULPEER DIGITAL στις χώρες εταίρους. Παρουσιάζει ορισμένα αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, τα οποία αποτελούν ένα δείγμα και μόνο διαδικτυακών πολιτιστικών δράσεων και ανταλλαγών μεταξύ ομοτίμων.

Παρόλο που η πανδημία του Covid-19 ήταν και εξακολουθεί να είναι κίνητρο για την προσαρμογή διαφόρων δια ζώσης δραστηριοτήτων στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και την προσθήκη εικονικής διάστασης σε αυτές τις ανταλλαγές, εκδηλώσεις και δραστηριότητες, η έρευνά μας δείχνει ότι εξακολουθεί να υπάρχει έλλειψη πολιτιστικών ανταλλαγών μέσω ομοτίμων για ενήλικες στον ψηφιακό κόσμο. Υπάρχουν ορισμένα παραδείγματα ψηφιακών πλατφορμών μάθησης μέσω ομοτίμων που επικεντρώνονται στις πολιτιστικές ανταλλαγές, όπου οι ενήλικες μπορούν να μάθουν για διαφορετικούς πολιτισμούς και έθιμα μέσω της άμεσης αλληλεπίδρασης με φυσικούς ομιλητές και ντόπιους, αν και η πλειονότητά τους επικεντρώνεται κυρίως σε ανταλλαγές μεταξύ ξενόγλωσσων μαθητών.

Επιπλέον, φαίνεται ότι η σημασία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, του YouTube και άλλων πλατφορμών, αξιοποιείται και στο πλαίσιο της "κλασικής" πολιτιστικής μάθησης μέσω ομοτίμων. Ειδικά μέσω του YouTube, μπορεί να διδαχθεί, τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, μια μεγάλη ποικιλία δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών θεμάτων όπως η μουσική, ο χορός, η ιστορία, η μαγειρική, η γλώσσα κ.λπ. Οι δάσκαλοι εδώ μπορεί να είναι νέοι ή μεγαλύτερης ηλικίας και, ανάλογα με το θέμα, να απευθύνονται επίσης σε μαθητές όλων των ηλικιών. Επιπλέον, η ανταλλαγή αυτή πραγματοποιείται σε διεθνές επίπεδο και περιλαμβάνει συμμετέχοντες με διαφορετικό κοινωνικό υπόβαθρο. Ωστόσο, το περιεχόμενο δεν είναι πάντα συγκεκριμένο και δεν μπορεί να συγκριθεί πλήρως με τη μάθηση σε επίσημα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Στο στενότερο πεδίο της πολιτιστικής μάθησης μέσω ομότιμων, τα κοινά ευρήματα σε όλες τις χώρες εταίρους δείχνουν ότι δεν υπάρχουν πολλά παρόμοια έργα CPLC για ενήλικες στην ψηφιακή σφαίρα. Επιπλέον, δεν βρήκαμε τέτοια έργα ή πρωτοβουλίες που να απευθύνονται ειδικά στους εκπαιδευτές ενηλίκων, γεγονός που αναδεικνύει περαιτέρω τη σημασία έργων όπως το CulpeerDigital καθώς και την καινοτομία τους στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Παρακάτω, δίνουμε μια σύντομη επισκόπηση ορισμένων από τα πιο καινοτόμα παραδείγματα ψηφιακών πολιτιστικών πρωτοβουλιών, δραστηριοτήτων ή έργων μάθησης, τα οποία βρήκαμε σε χώρες εταίρους και περιλαμβάνουν και ενήλικες:

- **Θέατρο Playback:** μια από τις λίγες ομάδες θεάτρου Playback στην Βουλγαρία - η ομάδα "Εδώ και τώρα" - δημιούργησε μια μορφή μικτής online-offline παράστασης Playback, η οποία στηρίχτηκε πάνω στη χρήση της τεχνολογίας. Η παράσταση διαμοιράστηκε μέσω Zoom - ένας σύνδεσμος στάλθηκε σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη του κοινού. Αυτά τα μέλη του κοινού συμμετείχαν στην παράσταση από τα σπίτια τους, έχοντας μια εικόνα της σκηνής και των ηθοποιών, μετατοπιζόμενα σε σημεία ανάμεσα στο υπόλοιπο φυσικό παρόν κοινό. Το κοινό του Zoom μπορούσε να παρακολουθεί την παράσταση και ταυτόχρονα να συμμετέχει με ένα σηκωμένο χέρι όταν ήθελε να μοιραστεί μια ιστορία ή απλώς να σχολιάσει. Αρκετές παραστάσεις αυτού του τύπου υλοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του χειμώνα του 2020/2021, φέρνοντας αυτό το πολύ ιδιόμορφο είδος ψυχοδραματικού θεάτρου πιο κοντά σε διαδικτυακό και μη διαδικτυακό κοινό σε ένα μείγμα φυσικών και ψηφιακών πολιτιστικών μεθόδων.
- Ένα προηγούμενο πρόγραμμα - με το όνομα "**Brave Kids**" στην Πολωνία, που σήμερα ονομάζεται "Lelenfant", το οποίο βασίζεται στην πολιτιστική εκπαίδευση μέσω ομοτίμων, διατήρησε και ανέπτυξε τις offline πρακτικές τους σε ψηφιακή μορφή. Για την ενίσχυση της αίσθησης της κοινότητας και την ανταλλαγή γνώσεων και δεξιοτήτων μεταξύ των ομάδων με τις οποίες συνεργάστηκαν προηγουμένως, οργάνωσαν διαδικτυακές συναντήσεις, συζητήσεις και κάποιες καλλιτεχνικές δραστηριότητες των πρώην συμμετεχόντων, όπως η δημιουργία ενός βίντεο και η από κοινού απαγγελία ενός τραγουδιού.
- Ένα άλλο παράδειγμα από την Πολωνία είναι το "**Peer-to-Peer University**" που αναπτύχθηκε από το Πολωνικό Ίδρυμα Κοινωνικής Καινοτομίας, το οποίο προσφέρει διαδικτυακά μαθήματα και εργαστήρια που καθοδηγούνται από ομότιμους και επικεντρώνονται σε πρακτικές δεξιότητες και γνώσεις. Τα μαθήματα έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι διαδραστικά και συνεργατικά, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες να μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο και να μοιράζονται τις δικές τους εμπειρίες.
- **Μέσα από τα μάτια του πρόσφυγα** στη Σλοβενία, μια ψηφιακή παράσταση μέσω Zoom οργανώθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας με διάφορους ηθοποιούς, ο καθένας στο δικό του σπίτι, που αναπαρήγαγαν το πρωτότυπο έργο "Μέσα από τα μάτια του πρόσφυγα" της Humanitas. Το κοινό, επίσης από την άνεση του σπιτιού του, κλήθηκε να συμμετάσχει μέσω μιας διαδραστικής μορφής. Άνθρωποι με προσφυγικές εμπειρίες συμμετείχαν στην παράσταση, μοιράστηκαν επίσης

τις απόψεις τους και διάβασαν κάποια μηνύματα στη μητρική τους γλώσσα, συμβάλλοντας στη διαπολιτισμική διάσταση αυτής της ψηφιακής θεατρικής ανταλλαγής.

- **Διαδικτυακές συναντήσεις της λέσχης καθηγητών παγκόσμιας εκπαίδευσης** στη Σλοβενία: κατά τη διάρκεια της πανδημίας οργανώθηκαν αρκετές διαδικτυακές συναντήσεις της Λέσχης από την Humanitas, όπου οι παραδοσιακές μέθοδοι παγκόσμιας εκπαίδευσης προσαρμόστηκαν στο εικονικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων διαπολιτισμικών ανταλλαγών με παιδαγωγούς από τη Νότια Αφρική και τη Βολιβία, οι οποίοι μοιράστηκαν διαδικτυακά το διαδραστικό εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα για τη μάθηση μέσω ομοτίμων με Σλοβένους καθηγητές.

Συνολικά, η πανδημία ανέδειξε τις δυνατότητες και τη σημασία της πολιτιστικής μάθησης μέσω ομοτίμων σε ψηφιακή μορφή. Οι πρωτοβουλίες αυτές παρείχαν πολύτιμη υποστήριξη για την εξ αποστάσεως μάθηση και την επαγγελματική ανάπτυξη στην πολιτιστική ομότιμη εκπαίδευση. Επιπλέον, η ικανότητα προσαρμογής σε ψηφιακή μορφή επέτρεψε στις πρωτοβουλίες αυτές να προσεγγίσουν ένα ευρύτερο κοινό και να επεκτείνουν τον αντίκτυπό τους. Χρησιμοποιώντας διαδικτυακές πλατφόρμες, μπόρεσαν να συνδεθούν με άτομα που μπορεί να μην είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στις δραστηριότητές τους πριν, λόγω γεωγραφικών ή υλικοτεχνικών περιορισμών.

Επιπλέον, η χρήση ψηφιακών εργαλείων επέτρεψε μεγαλύτερη ευελιξία στον τρόπο διεξαγωγής αυτών των πρωτοβουλιών. Μπόρεσαν να δημιουργήσουν και να μοιραστούν πόρους, να συνεργαστούν σε έργα και να συμμετάσχουν σε διαδραστικές συζητήσεις με τρόπο που δεν θα ήταν εφικτός σε ένα παραδοσιακό -πρόσωπο-με-πρόσωπο- περιβάλλον.

5. Ο νέος ρόλος των εκπαιδευτικών

Σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον, ο εκπαιδευτής/εκπαιδευτικός έχει διάφορους ρόλους, οι οποίοι δεν είναι απαραίτητα διακριτοί και τείνουν να επικαλύπτονται. Πολλές μελέτες στον τομέα αποσκοπούν στην κατηγοριοποίηση των πολλαπλών ρόλων που καλείται να αναλάβει ο εκπαιδευτής/εκπαιδευτικός. Οι Alvarez κ.ά. (2009) προβάλλουν 5 ρόλους: τον ρόλο του σχεδιαστή/σχεδιαστή, τον κοινωνικό ρόλο, τον γνωστικό ρόλο, τον τεχνολογικό τομέα και τον διαχειριστικό τομέα. Ο κατάλογος αυτός εμπλουτίζεται περαιτέρω από τους Badia, Garcia & Meneses (2017), οι οποίοι εστιάζουν επιπλέον στις διαδικασίες αξιολόγησης καθώς και στο σχεδιασμό και στην οργάνωση της μαθησιακής πρακτικής. Βάσει αυτών, ο εκπαιδευτικός στη διαδικτυακή διδασκαλία θα πρέπει να αναλάβει το ρόλο της διαχείρισης της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, της οργάνωσης του εκπαιδευτικού περιεχομένου και της φροντίδας του παιδαγωγικού σχεδιασμού, της καθοδήγησης της χρήσης της τεχνολογίας, της ενεργοποίησης μηχανισμών αξιολόγησης της μάθησης, καθώς και της υποστήριξης ολόκληρης της μαθησιακής διαδικασίας.

5.1. Πώς μπορεί η κοινωνική αλληλεπίδραση να ενισχυθεί σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον;

Σε αντίθεση με μια φυσική τάξη, όπου η κοινωνική αλληλεπίδραση είναι σχεδιασμένη να συμβαίνει πρόσωπο με πρόσωπο, σε ένα διαδικτυακό πλαίσιο οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ ομοτίμων συχνά βασίζονται στις ικανότητες του εκπαιδευτικού να δημιουργήσει ένα υποστηρικτικό περιβάλλον. Ο εκπαιδευτής/εκπαιδευτικός θα πρέπει να σχεδιάσει προσεκτικά εκ των προτέρων πώς θα πραγματοποιηθεί η διαδικτυακή αλληλεπίδραση και πώς θα υποστηριχθεί αυτή. **[Βλέπε Ενότητα 2-Κεφάλαιο 1]**

"Η δραστηριότητα ήταν ενδιαφέρουσα. Αλλά τα πράγματα απέκτησαν μεγαλύτερο νόημα για μένα όταν κλήθηκα να συμμετάσχω σε μια ομαδική συζήτηση. Ένωσα ότι δεν ήμουν μόνη μου και ότι οι άλλοι συμμετέχοντες ήταν πρόθυμοι να ακούσουν τις εμπειρίες μου". (Νέος εκπαιδευόμενος, διαδικτυακά σεμινάρια του Erasmus+ έργου BEREADY)

"Θα ήθελα να αποφύγω να έχω παθητικούς ακροατές. Για μένα ήταν σημαντικό να ενεργοποιηθούν μηχανισμοί κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Ως εκ τούτου, κάλεσα τους συμμετέχοντες να κάνουν έναν διαδικτυακό περίπατο σε μια εικονική γκαλερί. Στη συνέχεια τους κάλεσα σε ένα διαδικτυακό δωμάτιο για να συζητήσουν την εμπειρία τους. Προέκυψαν πολλές ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις και ήταν ενδιαφέρον να δούμε πώς ο κάθε συμμετέχων αναστοχαζόταν και μιλούσε για την εμπειρία του με βάση το πολιτισμικό του υπόβαθρο". (Εκπαιδευτής, διαδικτυακό σεμινάριο του Erasmus+ έργου BEREADY)

5.2. Πολιτισμικές διαφορές

Οι πολιτισμικές διαφορές θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον, καθώς οι μαθητές που προέρχονται από διαφορετικά υπόβαθρα και πολιτισμούς μπορεί να γίνουν ανεκτίμητοι διαμεσολαβητές γνώσης για τους συνομηλίκους τους. Οι εκπαιδευτικοί και οι διαμεσολαβητές θα πρέπει να είναι προνοητικοί όταν αναθέτουν ομαδικά έργα και δραστηριότητες ώστε να επιτρέπουν τη στενή αλληλεπίδραση μεταξύ ομοτίμων και τις ευκαιρίες για τη δημιουργία διαπροσωπικών σχέσεων (Sadykova, 2014). Στην πολιτισμική μάθηση μέσω ομοτίμων ο στόχος είναι η ανάπτυξη ισχυρών σχέσεων μέσω της ανταλλαγής ιδεών και αξιών και της επίδειξης αμοιβαίου σεβασμού και κατανόησης. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να υιοθετηθεί μια διαπολιτισμική προσέγγιση ειδικά σε διαδικτυακή μορφή για να παρακινηθούν οι εκπαιδευόμενοι. Για την υποστήριξη της ποικιλομορφίας και της αυθεντικότητας, οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να εμπνέονται από τις διαφορές που έχουν με τους συνομηλίκους τους, να αξιολογείται η περιέργειά τους και να τους επιτρέπεται να αναζητούν περαιτέρω πληροφορίες για τους συνομηλίκους τους. Σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον μπορεί να είναι πιο δύσκολο για τους εκπαιδευόμενους να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να συμμετάσχουν αμοιβαία στη μάθηση. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να

προσφέρουν μεγάλη υποστήριξη σε αυτούς τους τομείς, διευκολύνοντας την ομαδική και την ατομική αξιολόγηση.

5.3. Διαπολιτισμικές ικανότητες

Η πολιτισμική ποικιλομορφία προσφέρει βάθος ευκαιριών και πλούτο στην εκπαιδευτική εμπειρία. Παρ' όλα αυτά, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επενδύσουν στην ανάπτυξη των διαπολιτισμικών ικανοτήτων τους και να έχουν μια γενική γνώση του πολιτισμικού ψηφιακού πλαισίου και των δυνατοτήτων που αυτό προσφέρει. Η διαπολιτισμική ικανότητα είναι η ικανότητα να επικοινωνεί κανείς αποτελεσματικά σε διαπολιτισμικές καταστάσεις και να σχετίζεται κατάλληλα σε ποικίλα πολιτισμικά πλαίσια (Bennett, 2004, σ. 149). Η UNESCO (2013, σ. 6) αναφέρει: "Οι διαπολιτισμικές ικανότητες αποσκοπούν στην απελευθέρωση των ανθρώπων από τη δική τους λογική και τις δικές τους παγιωμένες αντιλήψεις, προκειμένου να εμπλακούν με τους άλλους και να ακούσουν τις ιδέες τους, κάτι το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει την ένταξη τους σε ένα ή περισσότερα πολιτισμικά συστήματα".

Η διαπολιτισμική προσέγγιση αναγνωρίζει ότι η ποικιλομορφία αποτελεί μέρος της καθημερινής εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας και αποτελεί βασική προσέγγιση για τη μάθηση μέσω ομότιμων. Δίνει έμφαση στις πτυχές της προσωπικής αλληλεπίδρασης με τη διαφορετικότητα και το "νέο", προκειμένου να αναπτυχθεί μια ανοιχτή στάση απέναντι στην έρευνα και τη μάθηση. Για τον εκπαιδευτικό το πρώτο βήμα για την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης είναι να εξετάσει την αίσθηση του πολιτισμού του. Για παράδειγμα, ποιες εκπαιδευτικές εμπειρίες συνθέτουν τις δικές σας προσδοκίες από την εκπαίδευση και την κατάρτιση; Θα μπορούσατε να προβληματιστείτε σχετικά με ορισμένες διδακτικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιούνται, τις προσδοκίες για τον εαυτό σας ως εκπαιδευόμενο, τις πρακτικές αξιολόγησης που έχετε βιώσει, την αξία της εκπαίδευσης για την οικογένεια και τον πολιτισμό σας κ.λπ. Θα μπορούσατε επίσης να προβληματιστείτε σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις σας με τους συνομηλίκους σας, τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, όσον αφορά τις προσδοκίες και τις εμπειρίες από τη διδασκαλία και τη μάθηση. Εν ολίγοις, ο αναστοχασμός είναι καθοριστικός για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η "κουλτούρα" μας διαμορφώνει την άποψή μας για την εκπαίδευση ως πρακτική, τις αξίες που αποδίδουμε στην εκπαίδευση και τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουμε την εκπαίδευση ως εκπαιδευόμενοι - και ως εκπαιδευτικοί (βλ. σύνδεσμο παρακάτω).

5.4. Περίληψη

Η διαπολιτισμική μάθηση μέσω ομότιμων περιλαμβάνει την αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων σε συνδυασμό με την κοινωνική ή πολιτισμική επικοινωνία, η οποία ενεργοποιείται μέσω της προσβασιμότητας και της επικοινωνίας ενός online δικτύου δημιουργώντας κοινότητες μάθησης. Με αυτόν τον τρόπο, ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι να προωθήσει ένα χώρο για τους συνομηλίκους να προσδιορίσουν, να διατυπώσουν και να μοιραστούν τις σκέψεις, τις εμπειρίες και τις προκλήσεις τους. Αυτό θα τους υποστηρίξει και θα τους βοηθήσει να αποκτήσουν τις γνώσεις που απαιτούνται για τη δημιουργία μιας διαπολιτισμικής

κουλτούρας μάθησης και διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς. Επιπλέον, οι πολυπολιτισμικές ομάδες ομότιμης μάθησης έχουν την ευκαιρία να εξερευνήσουν, να αναπτύξουν και να ανακαλύψουν πολιτισμούς στους οποίους διαφορετικά δεν είχαν εκτεθεί μέσω των παραδοσιακών πρακτικών μελέτης. Κατά συνέπεια, είναι σημαντικό να βελτιωθούν οι εκπαιδευτικοί στη συνεργατική ομαδική εργασία, καθώς θα αποτελέσουν πρότυπα για τους μαθητές. Παρόλο που δεν υπάρχει ένας και μοναδικός τρόπος για να διδαχθούν οι εκπαιδευτικοί πώς να εφαρμόζουν τη συνεργατική μάθηση, υπάρχει συναίνεση ότι πρέπει να αποτελεί μέρος κάθε σχεδίου εκπαίδευσης εκπαιδευτικών (Shonfeld and Gibson 2019).

5.5. Βιβλιογραφία

Álvarez, I., Guasch, T. & Espasa, A. (2009). University teacher roles and competencies in online learning environment: a theoretical analysis of teaching and learning practices. *European Journal of Teacher Education*, 31(3), 321-336.

Badia, A., Garcia, C. & Meneses, J. (2017). Approaches to teaching online: Exploring factors influencing teachers in a fully online university. *British Journal of Educational Technology*, 48(6), 1193-1207.

Considerations: An intercultural approach to learning and teaching, source https://www.vu.edu.au/sites/default/files/intercultural-approach_0.pdf

Bennett, M. J. (2004). Becoming interculturally competent. In J.S. Wurzel (Ed.) *Toward multiculturalism: A reader in multicultural education*. Newton, MA: Intercultural Resource Corporation. (Originally published in *The Diversity Symposium proceedings: An Interim Step toward a Conceptual Framework for the Practice of Diversity*. Waltham, MA: Bentley College, 2002).

Sadykova, G. (2014). Mediating Knowledge through Peer-to-Peer Interaction in a Multicultural Online Learning Environment: A Case Study of International Students in the US. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 15(3), 24-49.

Shonfeld, M., & Gibson, D. (Eds.). (2019). *Collaborative learning in a global world* (pp. 59–111). Charlotte, NC: Information Age Publishing.

UNESCO (2013). *Intercultural Competences: Conceptual and Operational Framework*. Paris, UNESCO.

6. Οδηγίες για τη χρήση της online πλατφόρμας και του e-learning course

6.1. Περιγραφή της πλατφόρμας Culpeer Digital

Η ψηφιακή πύλη Culpeer είναι το κύριο εργαλείο μέσω του οποίου οι 8 εταίροι παρουσιάζουν τα κύρια αποτελέσματα που αναπτύχθηκαν στους τελικούς χρήστες και στις ομάδες-στόχους.

Η πλατφόρμα είναι απευθείας διαθέσιμη μέσω του παρακάτω link: <https://culpeer-digital.eu/index.php>.

Η πλατφόρμα θα παρέχει όλα τα διαθέσιμα μέχρι τώρα εργαλεία και τη χρήση διαδραστικών στοιχείων και μηχανισμών.

Η πλατφόρμα και οι λειτουργίες της θα αποτελέσουν εργαλείο επικοινωνίας με τους ενδιαφερόμενους φορείς και τους ωφελούμενους. Θα χρησιμοποιείται για την ανάρτηση αποτελεσμάτων του έργου, υλικού, εκθέσεων, βάσεων δεδομένων. Θα χρησιμοποιηθεί για την προώθηση και τη διάδοση των αποτελεσμάτων και των πληροφοριών του έργου.

Με την πρόσβαση στην Πύλη, οι χρήστες εισέρχονται στην Αρχική σελίδα του δικτυακού τόπου.

Από το μενού Πληροφορίες και Επαφές, ο χρήστης μπορεί να έχει πρόσβαση σε διάφορες ενότητες του project Culpeer Digital:

- **Το έργο** (<https://culpeer-digital.eu/project-description.php>)
Μια ενότητα προσβάσιμη σε όλους, η οποία περιγράφει τους βασικούς σκοπούς και στόχους του project Culpeer Digital.
- **Επικοινωνία** (<https://culpeer-digital.eu/contact.php>)
Μια ενότητα με τα στοιχεία επικοινωνίας όλων των εθνικών εταίρων.
- **Ομάδα έργου** (<https://culpeer-digital.eu/contractual-partners.php>)
Μια ενότητα με την περιγραφή καθενός από τους 7 συμβαλλόμενους εταίρους του project Culpeer Digital.
A section with a description of each of the 7 contractual partners of the Culpeer Digital project.
- **Πρωθητικό υλικό** (<https://culpeer-digital.eu/brochure.php>)
Μια ενότητα με ένα εγχειρίδιο με βασικές πληροφορίες για το project στην αγγλική γλώσσα.
- **Δράσεις** (<https://culpeer-digital.eu/conference.php>)
Μια ενότητα στην οποία παρουσιάζονται όλα τα γεγονότα, όπως συναντήσεις και συνέδρια, τα οποία έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του χρονοδιαγράμματος του project.

Στο επάνω μέρος του μενού, όπως και στο κέντρο στο σημείο "Home", ο χρήστης μπορεί να έχει πρόσβαση σε τρία βασικά αποτελέσματα του project:

Gefördert durch

Erasmus+
Schulbildung

Οδηγός

Ο Οδηγός προσφέρει μια επισκόπηση των ψηφιακών εννοιών και των online μορφών των δραστηριοτήτων της πολιτισμικής μάθησης μέσω ομότιμων.

https://culpeer-digital.eu/guidelines_didactic_concept.php

Online Course

Το online course επικεντρώνεται σε επιμέρους ζητήματα της προσέγγισης της πολιτισμικής μάθησης μέσω ομότιμων:

: https://culpeer-digital.eu/e-learning_course.php

Καλές πρακτικές

Μια βάση δεδομένων περιπτώσεων ψηφιακών μελετών και βίντεο με εκπαιδευτικό υλικό από κάθε χώρα εταίρο για τους εκπαιδευτικούς:

<https://culpeer-digital.eu/best-practices.php>

Online course

Το κύριο αποτέλεσμα του έργου Culpeer Digital είναι το online course που θα αποτελείται από 7 ενότητες, καθεμία από τις οποίες αναλύει ένα συγκεκριμένο θέμα που σχετίζεται με το Culpeer και την διαδικτυακή του διάσταση. Ο στόχος του online course είναι να μεταφέρει πολιτιστικές προσεγγίσεις της μάθησης μέσω ομότιμων σε ψηφιακές μορφές εξηγώντας στους εκπαιδευτές και τους παιδαγωγούς πώς να εξοικειωθούν με όλες αυτές τις νέες πτυχές της διαδικτυακής κατάρτισης.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το online course θα ασχοληθεί με συγκεκριμένα θέματα που σχετίζονται με την ψηφιακή εκπαίδευση και τη μάθηση μέσω ομότιμων και διαρθρώνεται ως εξής:

- Ενότητα 1 - Εισαγωγή στις ψηφιακές έννοιες και τις διαδικτυακές προσεγγίσεις για πολιτιστικές δραστηριότητες μάθησης μέσω ομότιμων
- Ενότητα 2 - Ο ρόλος των εκπαιδευτικών
- Ενότητα 3 - Τεχνογνωσία σχετικά με τις ψηφιακές και δημιουργικές μεθόδους ανταλλαγής και τη σημασία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- Ενότητα 4 - Η σημασία της ψηφιακής δημιουργικής μάθησης για ένα άτομο με κοινωνικά εμπόδια
- Ενότητα 5 - Απόκτηση γνώσεων και κατανόηση της παγκόσμιας μάθησης
- Ενότητα 6 - Μεταφορά της γνώσης σε δημιουργική δράση - Παραδείγματα ανταλλαγής
- Ενότητα 7 - Online εκπαίδευση παιδαγωγών: Πώς να εκπαιδεύσετε το κοινό

Κάθε ενότητα είναι δομημένη σύμφωνα με μια κοινή μορφή:

- Κεφάλαια
- Αρχεία προς λήψη
- Αναφορές

Αυτή η δομή επιτρέπει στον αναγνώστη να περάσει εύκολα από σημαντικές και συγκεκριμένες ιδέες για να αυξήσει τις γνώσεις του για τις έννοιες της ψηφιακής μάθησης μέσω ομότιμων και να γίνει έτσι ένας εκπαιδευτής ικανός να χρησιμοποιήσει τις γνώσεις που απέκτησε σε καθημερινές δραστηριότητες και μαθήματα.

Τα αρχεία προς λήψη και οι αναφορές θα χρησιμοποιηθούν από τους εκπαιδευόμενους για να εμβαθύνουν στις έννοιες που αναλύονται σε κάθε ενότητα και στα σχετικά κεφάλαια.

Μέσα από τα κεφάλαια του online course, ο εκπαιδευόμενος θα έχει πάντα τη δυνατότητα να ανατρέχει σε έναν διαδραστικό πίνακα περιεχομένων που θα τον βοηθήσει να παρακολουθεί τα θέματα που αναλύονται και να μεταπηδάει στις άλλες ενότητες χάρη σε συνδέσμους.

Τέλος, μια σημαντική λειτουργία του online course είναι η ανάπτυξη ενός διαδραστικού γλωσσαρίου που βοηθά τον αναγνώστη με την κύρια ορολογία που σχετίζεται με την ψηφιακή εκπαίδευση και την εκπαίδευση Culpeer.

Το διαδικτυακό μάθημα είναι ελεύθερα προσβάσιμο μέσω του ιστότοπου του Culpeer (<https://culpeer-digital.eu/index.php>) από όλους όσους ενδιαφέρονται να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και να γνωρίσουν τις πρακτικές του Culpeer.

7. Συμπεράσματα

Τα προηγούμενα κεφάλαια σας εισήγαγαν στην προσέγγιση του CULPEER digital. Τώρα μπορείτε να ξεκινήσετε το e-learning course και ελπίζουμε βρείτε χρήσιμο το υλικό που έχουμε αναπτύξει.

Η μάθηση μέσω ομότιμων χρησιμοποιείται ήδη σε διάφορες μαθησιακές καταστάσεις. Παρόλα αυτά η πολιτιστική μάθηση μέσω ομότιμων δεν είναι το ίδιο διαδεδομένη ειδικά στην εκπαίδευση ενηλίκων. Δεδομένου ότι το CPLA έχει ήδη πετύχει εξαιρετικά αποτελέσματα στην εκπαίδευση παιδιών και νέων, αξίζει να μεταφερθεί αυτή η προσέγγιση και στην εκπαίδευση ενηλίκων.

Οι θετικές πτυχές του CPLA είναι, όπως έχει ήδη αναφερθεί, πολυάριθμες. Οι μέθοδοι ενισχύουν τις διαπροσωπικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες των εκπαιδευομένων, συμβάλλουν στην άρση των στερεοτυπικών απόψεων, προωθούν τη δημιουργικότητα, τις καλλιτεχνικές ικανότητες και βελτιώνουν τις γλωσσικές και επικοινωνιακές δεξιότητες. Οι συμμετέχοντες κερδίζουν αναγνώριση, χτίζουν μόνιμες σχέσεις με τους συνομηλίκους τους βασισμένες στο σεβασμό και αρχίζουν να βλέπουν τον εαυτό τους ως ένα με την ομάδα των συνομηλίκων τους. Ενισχύεται η ενσυναίσθηση και το αίσθημα της αποτελεσματικότητας και οι μαθητές συνειδητοποιούν ότι μπορούν να βελτιώσουν τον τρόπο που βλέπουν τον κόσμο και ίσως να εμπνεύσουν και άλλους γύρω τους. Αρχίζουν να βλέπουν τους εαυτούς τους ως τους λεγόμενους παράγοντες αλλαγής και αναστοχάζονται σχετικά με τις δράσεις και τις ευκαιρίες για περαιτέρω δράση, βιώνοντας μια αλλαγή προοπτικής. Επιπλέον, το CPLA βοηθά στη μεταφορά πολύπλοκων θεμάτων σε ένα απτό, καθημερινό επίπεδο. Και το πιο σημαντικό, είναι διασκεδαστικό και παρακινεί τους συμμετέχοντες να θέλουν να μάθουν περισσότερα ο ένας για τον άλλον και από τον άλλον.

Με τον καινοτόμο μετασχηματισμό της CPLA σε ψηφιακή μορφή, το CULPEER digital δημιούργησε μια νέα, χωρίς αποκλεισμούς και με προσανατολισμό προς το μέλλον πλατφόρμα. Πέρα από τις θετικές πτυχές του CPLA που έχουν ήδη αναφερθεί, εδώ προωθείται η δεξιότητα χρήσης ψηφιακών εργαλείων. Μια άλλη σημαντική πτυχή είναι η συμμετοχικότητα. Τα μειονεκτούντα άτομα, τα οποία προηγουμένως δεν μπορούσαν να ταξιδέψουν για διάφορους λόγους, έχουν τώρα καλύτερες ευκαιρίες συμμετοχής μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας.

Το σημαντικό κλειδί για έναν βιώσιμο κόσμο είναι η κατανόηση της κατάστασης του άλλου και η από κοινού εξεύρεση λύσεων για μια βιώσιμη ανάπτυξη που να λαμβάνει υπόψη και να προσαρμόζεται στις ανάγκες του καθενός.